

BESCHRIJVING GOED BEHEER KLE

1. Knotten van bomen

Jaar 1 tot jaar 4

Wat?

- Verwijder de scheuten op de stam, niet op top (met snoeischaar afknippen of met hand afscheuren).
- Eerste knotbeurt na 3-4 jaar: takken afzetten tot net boven de knot

Wanneer?

- Eerste knotbeurt: in najaar vanaf half november - maart (maar niet bij vorst);

Hoe?

- Werken met zaag, snoei- en takkenschaar

Jaar 5 tot jaar 12

Wat?

- Regelmatig knotten – afhankelijk van hoe snel de takken groeien:
 - Voor tweede knotbeurt moeten takken dikker zijn dan eerste keer.
 - Ook klimop of andere planten op de knot verwijderen.
- Ook eventuele scheutjes op stam wegnemen.

Wanneer?

- Periode voor knotten: half november - maart

Jaar 12 en volgende

Wat?

- Regelmatig knotten – afhankelijk van hoe snel boom groeit:
 - De takken mogen voldoende dik zijn (minimum 10cm diameter), maar niet te dik laten worden (anders scheuren de takken uit).
- Indien u sneller dikke takken wil, kan u het tweede jaar na knotbeurt de knot uitdunnen door overbodige takjes weg te snoeien; resultaat: overblijvende takken kunnen beter groeien en worden dikker.

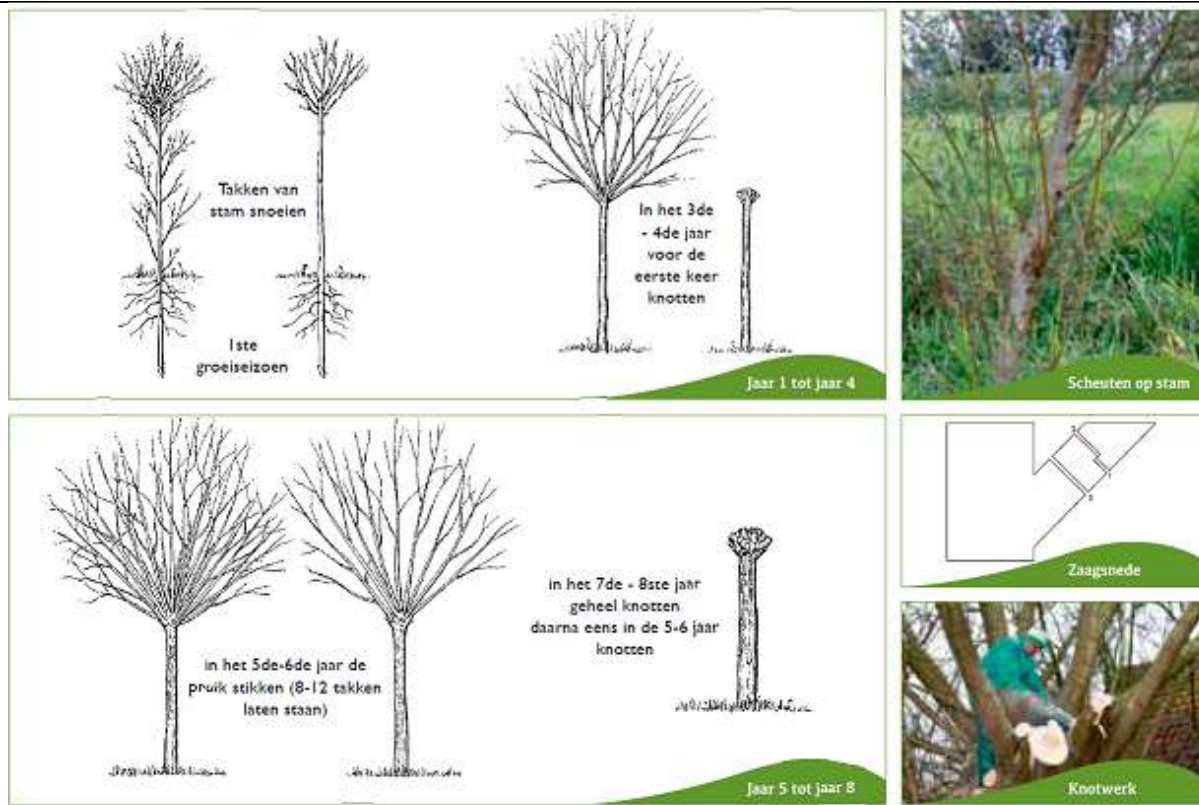
Soort	Afzetten om de ...
Wilg, els	5-6 jaar
Es, iep	7-8 jaar
Eik	10-12 jaar

Wanneer?

- Periode voor knotten: half november - maart
- Periode voor uitdunnen kroon: juni - juli - augustus

Hoe?

- knotten: opgelet met zware takken; ze scheuren makkelijk af bij het doorzagen
Tip: zaagsnede geven net onder het gewenste zaagvlak (1); iets hoger afzetten dan nodig (2); daarna "topjes" afzagen (3); vlakke zaagsnede en hellend (45°) zodat water er af loopt. (zie schets)

Extra tip: leg de fijne takken in een takkenril – dit is goed voor de fauna.

2. Scheren hagen

Jaar 1 tot jaar 4

Wat?

- Plantgoed 1/3 inkorten na aanplant (behalve bosk).
- Grassen en kruiden onderdrukken tijdens het groeiseizoen (april-september) volgend op de aanplant.
- Na 1 jaar: heraanplanten van de struiken die het eerste jaar niet overleefd hebben.
- Eerste 3-4 jaar: met heggenchaar de planten regelmatig scheren, telkens iets hoger, tot de gewenste hoogte en breedte bereikt is. Gangbare hoogte: 1m tot manshoogte; gangbare breedte: 0,5m à 1m.

Wanneer?

- Verwijderen grassen en kruiden in het groeiseizoen; kruiden mogen niet hoger komen dan de aangeplante struiken.
- Scheren bij voorkeur tijdens de maanden juli/augustus en tijdens de maanden oktober/november.

How?

- Maaierwerken met de bosmaaier.
- Scheren met de heggenchaar of snoeischaar.

Jaar 5 en volgende

Wat?

- Na het bereiken van de gewenste hoogte: jaarlijks scheren van de haag, liefst 2x per jaar.

Wanneer?

- In de zomer bij voorkeur tijdens de maanden juli/augustus. Niet scheren tijdens lange droogteperiodes.
- In het najaar bij voorkeur tijdens de maanden oktober/november. Niet scheren bij strenge vorst.

How?

- Bij voorkeur piramidaal snoeien. Zo krijgen de onderste takken voldoende licht waardoor de haag ook onderaan een dichte structuur behoudt. (zie figuur en foto)

Extra tips

- Bestrijdingsmiddelen of bemesting zijn bij een streekogien haag niet noodzakelijk.
- Het aanbrengen van een dikke mulchlaag de eerste jaren kan helpen bij het onderdrukken van ongewenste kruiden.
- Scheer licht niet tussen maart en juli om broedende vogels niet te verstoren.
- Sommige gemeentes geven premies voor het beheer van streekogien, landschappelijke hagen; informeer zeker eens bij de milieudienst van uw gemeente.
- Wie beschikt over een mestbankruimer kan voor streekogien, landschappelijke hagen een beheersovereenkomst afsluiten bij de VLM.
- Gebruik scherp gereedschap om ruwe snoewonden te vermijden.

3. Beheer van een heg

Jaar 1 tot jaar 4

Wat?

- ~ Plantgoed 1/3 inkorten na aanplant.
- ~ Onderdruk grassen en kruiden tijdens de eerste lente na de aanplanting.
- ~ Na 1 jaar: heraanplanten van de struiken die het eerste jaar niet gehaald hebben.
- ~ Eerste 3-4 jaar: hoogstens 1x per jaar takken wegsnoeien (gebroken takken, dode takken,...).

Wanneer?

- ~ Verwijderen grassen en kruiden in het groeiseizoen; frequentie afhankelijk van de groeikracht kruiden. Kruiden mogen niet hoger komen dan de aangeplante struiken.
- ~ Bij voorkeur snoeien in de maanden oktober/november.

Hoe?

- ~ Maaiwerken met de bosmaaier: Opletten voor maai-schade; blijf ver genoeg af van het plantgoed.
- ~ Snoeiwerken met de snoei- of takkenschaar.

Jaar 5 en volgende

Wat?

- ~ Ofwel om de drie tot vijf jaar heg terugbrengen om beheersbaar te blijven.
- ~ Ofwel laten uitgroeien waar er ruimte voor is.

Wanneer?

- ~ Bij voorkeur in de maanden oktober/december.
- ~ Liefst niet snoeien bij strenge vorst of regenweer.

Hoe?

- ~ Snoeiwerken met de (motor)zaag. De heg onderaan iets breder laten dan bovenaan. Zo krijgen de onderste takken voldoende licht waardoor de heg ook onderaan voldoende scheuten behoudt.

Extra tip

- Bestrijdingsmiddelen of bemesting zijn bij een streekeigen heg niet noodzakelijk.
- Sommige gemeentes geven premies voor het beheer van streekeigen heggen; informeer zeker eens bij de milieudienst van uw gemeente.
- Mensen met een mestbanknummer kunnen voor streekeigen heggen een beheersovereenkomst afsluiten bij de VLM.
- Gebruik scherp gereedschap om ruwe snoeiwonden te vermijden.
- Controleer regelmatig de meidoorn in je heg op perving.

4. Beheer van een houtkant

Jaar 1 tot jaar 2

Wat?

- ~ Onderdruk grassen en kruiden tijdens de eerste lente na de aanplanting.
- ~ Na 1 jaar: heraanplanten van de struiken die het eerste jaar niet gehaald hebben.

Wanneer?

- ~ Verwijderen grassen en kruiden in het groeiseizoen; Kruiden mogen niet hoger komen dan de aangeplante struiken.

Hoe?

- ~ Maaiwerken handmatig of met de bosmaaier.

Jaar 3 en volgende

Wat?

- ~ Regelmatig afzetten van takken boven grond – afhankelijk van hoe snel de boom, struik groeit:
 - Takken mogen voldoende dik zijn (min. 10cm diameter), maar niet te dik laten komen (anders scheuren de takken uit).
 - Klimop of andere planten op de stobbe verwijderen.
- ~ In lente en zomer van jaar daarop ervoor zorgen dat gras, bramen, enz. regelmatig gemaaid worden rond stobbe (zonder voldoende lichtinval zal hij moeilijker uitschieten);

- ~ Indien u sneller dikke takken wil, kan u in het tweede jaar na afzetten de stobbe uitdunnen door overbodige takjes weg te snoeien; resultaat: overblijvende takken kunnen beter groeien en worden dikker.

Wanneer?

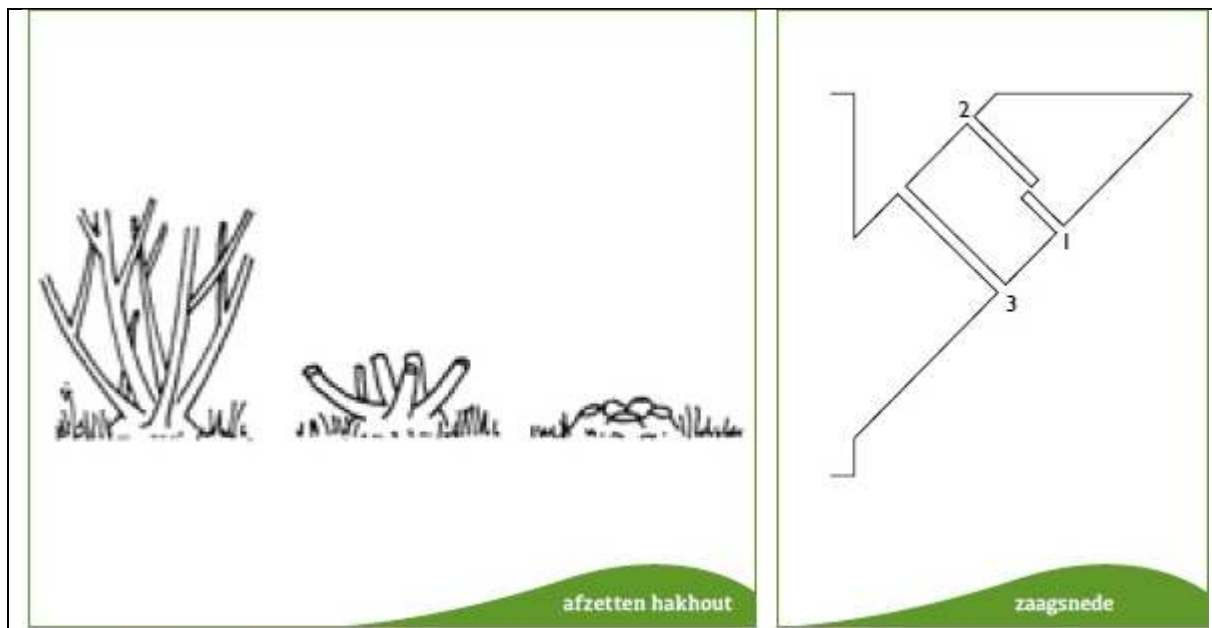
- ~ Periode voor afzetten: half november – maart (niet bij vorst)
- ~ Periode voor uitdunnen kroon: juni – juli – augustus

Hoe?

- ~ Opgelet met zware takken: ze scheuren makkelijk af bij het doorzagen! Tip: zaagsnede geven net onder eigenlijke zaagsnede (1); iets hoger afzetten dan nodig (2); op laatste "topjes" afzagen (3); vlakke zaagsnede en hellend (45°) zodat water er af loopt. (zie schets)
- ~ Als de houtkant lang genoeg is kan men het werk strooksgewijs over enkele jaren spreiden (gefaseerd hakhoutbeheer). Dit vermijdt kaalslag, wat af te raden is voor fauna en flora.

Extra tips

- Bestrijdingsmiddelen of bemesting zijn bij een streekeigen heg niet noodzakelijk.
- Sommige gemeentes geven premies voor het beheer van streekeigen houtkanten; informeer zeker eens bij de milieudienst van uw gemeente.
- Mensen met een mestbanknummer kunnen voor streekeigen heggen een beheersovereenkomst afsluiten bij de VLM.
- Gebruik scherp gereedschap om ruwe snoeiwonden te vermijden.

5. Beheer van een poel

Onder een poel verstaan we een relatief kleine, ondiepe waterpartij met glooiende oevers en weinig of geen stroming. Doordat het water ondiep is, geraakt er zonlicht tot op de bodem. Daardoor kunnen er waterplanten groeien en warmt het water snel op wat gunstig is voor de ontwikkeling van amfibieën. Poelen vind je op plaatsen waar de bodem van nature nat is door grondwater of samenvloeiend regenwater.

De vorm van een poel is vrij organisch. Een wateroppervlak van 50 m² is het minimum, 80 tot 120 m² is standaard en 200 tot 250 m² is ecologisch optimaal. De oevers zijn geleidelijk met een hellinggraad van maximaal 45°. Dat is vooral aan de noordelijke en westelijke kant van belang: daar is de inval van het zonlicht het felst zodat het water in het voorjaar snel opwarmt, en dat is ideaal voor heel wat waterorganismen. De zuidelijke en oostelijke hellingen mogen steiler zijn om meer variatie te brengen.

De ideale diepte van een poel is 1,5 à 2 m. Diepere gedeelten betekenen meer watervolume, en dat voorkomt dat de temperatuur van het water te sterk kan stijgen. Het diepste bodemgedeelte heeft een oppervlakte van minstens 2 m².

Belangrijk is dat er in de zomer nog zo'n 50 cm water in de diepste delen staat. Alleen in echt droge zomers mag een poel volledig uitdrogen. De ideale diepte van je poel ligt dus ongeveer een halve meter onder de grondwaterstand in de zomer die je in de boorput hebt gemeten. 's Winters moet

het water minstens 80 tot 120 cm diep zijn om de bodem vorstvrij te houden.

HOU JE POEL IN TOPCONDITIE

VERWIJDER OVERTOLLIGE WATERPLANTEN

Als bepaalde waterplanten zich sterk uitbreiden, kun je die in oktober voor minstens de helft verwijderen. Behoud voor minstens de helft open water in je poel en hou die ruimte ook grotendeels vrij van ondergedoken waterplanten.

Laat uitgetrokken planten enkele dagen vlak bij de poel liggen zodat de waterdiertjes daarin terug naar de poel kunnen kruipen.

BOMEN EN STRUIKEN

Met bomen en struiken ben je best wat voorzichtig. Hun schaduw kan de opwarming van het poelwater beletten en door veel bladval kan zich sneller een sliblaag op de poelbodem vormen. Zo verlandt je poel sneller en je bijgevolg ook eerder aan onderhoudswerken toe bent. Hou daarom met De omgeving van 5 m rond de poel hou je best zo veel mogelijk struikvrij. Eventueel kan je enkele struiken toelaten aan de noord- of oostkant van de poel. Buiten die straal van 5 m bieden struiken met hun strooisel, takjes enz. een ideale schuilplaats en overwinteringsplek voor amfibieën. Takkenhopen en andere manieren om snoeisels en andere groenresten te stockeren kunnen eveneens prima dienst doen. Wat bomen betreft geldt de regel: best niet binnen een straal van 15 m rond je poel.

UITHEEMSE PLANTENSOORTEN

Koop zeker geen uitheemse waterplanten, zoals grote waternavel, parelvederkruid, waterteunisbloem of watercrassula.

Deze planten gedragen zich zeer agressief en gaan woekeren.

RUIMEN

Om de paar jaren zul je de sliblaag in je poel moeten ruimen. Dit slib ontstaat uit afgebroken resten van bladeren, stengels, takken en afvalstoffen. Een sliblaag van ongeveer 15 cm kun je ruimen met een baggerbeugel. Een dikkere laag moet machinaal weggehaald worden. Ga er vanuit dat je om de 5 à 20 jaar slib moet ruimen. Doe dit best niet ineens over de hele poel – dan beschadig je namelijk het leven in de poel – maar liever de helft. Voer het slib niet meteen af. Laat het op ongeveer een meter van de poel uitlekken: zo stroomt er niet te veel afval weer in de poel maar kunnen de diertjes erin nog terug naar het water kruipen.